

beroepscode

beroepscode

humanistische

raadslieden

HUMANISTISCH VERBOND

NOV 1977

BEROEPCODE HUMANISTISCHE RAADSLIEDEN

code: 502.1-rvb
november 1977

Schaduwcoll B.Unt/ ex 2

Onder een humanistisch raadsman wordt in deze code verstaan een man of vrouw, die op grond van zijn of haar persoonlijke eigenschappen, bekwaamheden en vaardigheden door of vanwege het Humanistisch Verbond bevoegd verklaard is humanistisch raadswerk te verrichten. Door de aanvaarding van de bevoegdheid verplicht de raadsman zich te handelen overeenkomstig de regelen van deze beroepscode. Een vrouw in deze functie wordt (buiten deze code) raadsvrouw genoemd. Humanistisch raadswerk (humanistische geestelijke verzorging) is een zodanige begeleiding van enkelingen of groepen, dat daardoor in hen krachten geactiveerd worden die hen in staat stellen zoveel mogelijk zelfstandig een levensvisie te vormen, waardoor zij samenhang in hun levenservaringen kunnen ontdekken en aldus hun levensproblemen beter kunnen hanteren. Het humanistische van dit werk bestaat daarin dat de raadsman het verricht op grond van zijn humanistische overtuiging. Deze overtuiging houdt een mensbeeld in, waarbij uitsluitend een beroep gedaan wordt op menselijke vermogens. Dit mensbeeld is nader omschreven in de beginselverklaring van het Humanistisch Verbond.

Raadsman en cliënt

1. De houding van de raadsman ten opzichte van de cliënt wordt beheerst door de eerbiediging van diens persoon en de erkenning van diens eigen verantwoordelijkheid. Bij al hetgeen de begeleiding raakt, handelt de raadsman in overleg met de cliënt, tenzij dwingende redenen zich daartegen verzetten.
2. De raadsman maakt de cliënt zo spoedig mogelijk duidelijk op welke wijze, in welke vorm en in welke mate begeleiding zal worden verleend. Indien de raadsman meent zich te moeten onthouden van de gevraagde begeleiding of de voortzetting daarvan geeft hij de cliënt rekenschap van zijn

overwegingen, tenzij dwingende redenen zich daartegen verzetten.

3. De raadsman is in zijn werk vóór alles verantwoordelijk voor de begeleiding van zijn cliënten. In beginsel is hij beschikbaar voor ieder die direct of indirect een beroep op hem doet, binnen de mogelijkheden waarover hij beschikt en met inachtneming van de in deze code omschreven gedragslijn voor een doeltreffende humanistische begeleiding.
4. Iedere belanghebbende die klachten heeft ten aanzien van de taakuitoefening van een raadsman, kan deze klachten aanhangig maken bij de Commissie van Overleg, genoemd in artikel 9 van deze code. Deze commissie spreekt een gemotiveerd oordeel uit over de voorgelegde klachten, na de bezwaarde en de betrokken raadsman te hebben gehoord. Het oordeel wordt aan beide partijen en aan het betrokken hoofd van dienst kenbaar gemaakt. Beide partijen kunnen in beroep gaan bij de bevoegde organen van het Humanistisch Verbond.

Beroepsgeheim

5. De raadsman is verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hem in de uitoefening van zijn functie is toevertrouwd of bekend geworden, tenzij hij van oordeel is, dat het voorkomen van ernstig onheil hem noopt daaromtrent aan de meest gerede persoon of instantie mededeling te doen. De plicht tot geheimhouding kan niet alleen door de toestemming van de cliënt worden opgeheven.
6. Bij de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht van de raadsman genoemd in artikel 5, streeft de raadsman zoveel mogelijk naar medewerking, of tenminste naar medeweten van de cliënt.

Hij motiveert tegenover hem zoveel mogelijk zijn optreden, tenzij dwingende redenen zich daartegen verzetten.

7. Indien de raadsman door de rechter wordt opgeroepen als getuige, dient hij zijn houding overeenkomstig het gestelde in artikel 5 te bepalen en zich zo nodig te beroepen op het in de Nederlandse wetgeving neergelegde verschoningsrecht van getuigen.
8. De raadsman verzamelt omtrent persoon en omstandigheden van de cliënt slechts gegevens, voor zover dat in het belang is van de begeleiding. Hij wisselt dergelijke gegevens slechts met andere personen of instanties uit, voor zover dat in het belang van de cliënt is, dan wel in het belang van wetenschappelijk onderzoek en indien geheimhouding van persoonlijke gegevens ook bij de ontvangers voldoende gewaarborgd is. Hij handelt in deze gevallen echter niet zonder toestemming van de cliënt, behoudens de in artikel 1 bedoelde uitzonderingen.

Raadsman en taakuitoefening

9. De Commissie van Overleg bewaakt in voortdurende samenspraak met de raadslieden de ideële aspecten van het beroep overeenkomstig de bepalingen van deze code. De raadslieden van elk werkveld van de humanistische geestelijke verzorging kiezen jaarlijks uit hun midden één lid van de commissie.
10. De houding van de raadsman ten aanzien van collega's dient gebaseerd te zijn op de solidariteit die onder beroepsgenoten past. Hij zal loyaal met hen samenwerken en inzichten en ervaringen uitwisselen en zonodig toetsen aan de gemeenschappelijke taakopvatting. Hij zal op overeenkomstige wijze

samenwerken met medewerkers van de geestelijke verzorging.

11. Een raadsman zal in het bijzonder solidair zijn met een collega die in moeilijkheden geraakt of dreigt te geraken tengevolge van zijn beroepsuitoefening overeenkomstig deze code en hem naar vermogen steunen in zijn moeilijkheden.
12. De raadsman dient in het belang van de cliënt open te staan voor samenwerking met vertegenwoordigers van andere disciplines, met begrip voor eigen aard en waarde van hun bemoeienissen en onder eerbiediging van hun verantwoordelijkheden; zulks onverminderd zijn vrijheid om eigen verantwoordelijkheid op zijn wijze te verwerkelijken.
13. De raadsman is gehouden het mogelijke te doen tot instandhouding en ontwikkeling van zijn vakbekwaamheid. Hij streeft er naar zijn functie zo deskundig en verantwoord mogelijk uit te oefenen en vermijdt datgene waardoor het aanzien van het beroep wordt geschaad. Voor zover zijn mogelijkheden en omstandigheden het toelaten, werkt hij mede aan de opleiding van raadslieden met name door begeleiding van stagiaires die daartoe door de opleidingsinstanties worden voorgedragen en van beginnende collega's.
14. Indien een raadsman in de uitoefening van zijn beroep stuit op vermijdbare omstandigheden die het welzijn van zijn cliënt schaden en waarvan een doeltreffende verandering de taak van de raadsman te buiten gaat, vestigt hij in overleg met zijn hoofd van dienst en eventueel samen met collega's te bestemder plaatse de aandacht op deze omstandigheden.

Werkverband

15. De raadsman, werkzaam in het kader van of vanwege het Humanistisch Verbond dient zijn gedrag te laten bepalen door kritische loyaliteit ten opzichte van dat Verbond. Hij draagt op zijn wijze bij tot vervulling van de taak op het gebied van de geestelijke verzorging die het Verbond zich stelt.
16. Een raadsman vanwege het Humanistisch Verbond werkzaam in andere verbanden, dient zijn houding mede te laten bepalen door de bereidheid tot kritische samenwerking in dat werkverband. Hierbij zal het belang en het zelfbestemmingsrecht van de cliënt voorop moeten staan.
17. Een raadsman vanwege het Humanistisch Verbond werkzaam in andere verbanden, is voor de organisatorische en huishoudelijke gang van zaken verantwoordig schuldig aan het bevoegd gezag van dat werkverband, voor zijn taakopvatting en -uitvoering blijft hij onverminderd verantwoordelijk tegenover het Humanistisch Verbond.
18. De raadsman staat open voor de vragen en problemen van de overige functionarissen in zijn werkverband. Hij informeert het bevoegd gezag omtrent al hetgeen van belang is voor de bepaling van het beleid door dat gezag. Een en ander geldt uiteraard onverminderd zijn eerste verantwoordelijkheid ten aanzien van de cliënt.

Slotbepaling

19. Indien een raadsman gegronde redenen heeft om aan te nemen, dat een collega handelt in strijd met de regels van deze code, kan, indien collegiaal overleg met de betrokkene (zo nodig met inschakeling van het betrokken hoofd van dienst) geen oplossing verschaft heeft, ook hier de procedure,

genoemd in artikel 4 worden toegepast.

TOELICHTING BEROEPSCODE HUMANISTISCHE RAADSLIEDEN

Algemeen

Een beroepscode wordt wenselijk geacht, nu het aantal vrijwillig en beroepsmatig werkzame humanistische raadslieden zich gestadig uitbreidt. Zij verschaft gedragsregels voor de functionarissen en dient tevens om gestalte te geven aan dit - nog nieuwe - beroep. Als regel wordt een beroepscode opgesteld door de beroepsbeoefenaren; in dit geval is het wenselijk geacht, dat te doen in samenwerking met het Humanistisch Verbond vanwege het belang dat dit Verbond heeft bij een goede beroepsuitoefening.

Een beroepscode is geen rechtspositieregeling en ook geen werkinstructie; deze moeten voor ieder werkveld en in concreto worden vastgelegd. Bepalingen omtrent rechten en plichten, disciplinaire verhoudingen, en concrete taakuitoefening moet men dan ook niet in een beroepscode zoeken.

Alleen in de preambule vindt men een enkele alinea met organisatorische consequenties, die dient om het beroep enigszins te beschermen.

Preambule

Een raadsman kan alleen door het Humanistisch Verbond bevoegd verklaard worden raadswerk te verrichten. De wijze waarop dit geschiedt is elders nader geregeld. Het Verbond kan daaraan alle eisen verbinden, die het nodig acht; zoals eisen van opleiding en training, aanvaarding van de beginselverklaring, lidmaatschap, e.d. Daarover hoeft dus in de beroepscode niets nader bepaald te worden; het hoort er ook niet in thuis.

Deze bepaling heeft enigszins een beschermende werking ten aanzien van het beroep.

Voorts wordt de bedoeling van het raadswerk in algemene termen omschreven, alsmede het mensbeeld dat er aan ten grondslag ligt.

Over methodieken en de toepasselijkheid van het mensbeeld in de humanistische begeleiding hoeft in de beroepscode niet gesproken te worden.

Raadsman en cliënt

art. 1. De dwingende redenen, waarvan hier sprake is, laten zich niet tevoren bepalen; een van die redenen kan zijn het psychische belang van de cliënt. De hier te nemen beslissingen vormen een gewetenszaak voor de raadsman. Wat een cliënt is wordt niet omschreven: in beginsel ieder die zich individueel of in groepsverband tot de raadsman heeft gewend in de uitoefening van diens beroep.

art. 2. Zie de toelichting bij artikel 1.

art. 4. De moeilijkheid is dat een klachtrecht door de cliënt meestal bezwaarlijk geldend te maken is. Daarom heeft iedere belanghebbende - waarbij ook te denken valt aan de naaste omgeving - het recht klachten in te dienen. Naast artikel 19 verschaft dit artikel daartoe een ingang. De te volgen procedure is zeer summier aangegeven. Verondersteld is dat de commissie een bevredigende gang van zaken zal weten te waarborgen. Wat bevoegde organen van het Humanistisch Verbond op een bepaald moment zijn, hangt af van de organisatorische regelen die het Verbond gesteld heeft. Op het ogenblik is dat het hoofdbestuur via de taakgroep Geestelijke Verzorging en Vorming.

Beroepsgeheim

art. 5. Het beroepsgeheim kan niet onbeperkt gelden, met name niet als ernstig onheil voor derden dreigt; ook hier moet de raadsman in geweten een beslissing nemen. Als zulke omstandigheden zich voordoen is de toestemming van de cliënt wel zeer gewenst, maar diens toestemming is niet voldoende. Men denke aan de druk waaraan de cliënt kan blootstaan. Het kan aanbeveling verdienen dat de raadsman overgaat tot consultatie, waarbij met name te denken valt aan het hoofd van zijn dienst, of (indien het de hoofd van dienst betreft) aan het hoofdbestuur. Deze consultatie kan met name gewenst zijn indien de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het werk in het geding is.

art. 6. Zie de toelichting bij artikel 1.

art. 7. Men moet niet denken dat het verschoningsrecht voor een functie als de onderhavige een vanzelfsprekende zaak is. Men zal van geval tot geval de rechter moeten overtuigen van de noodzaak tot vertrouwelijkheid voor de uitoefening van de functie en van de juistheid daarvan in het aan de orde zijnde geval.

Raadsman en taakuitoefening

art. 9. De hier bedoelde commissie dient om ideële (niet zozeer de inhoudelijke) beroepsaspecten van het raadswerk te behartigen; met name b.v. de toepassing van de beroepscode. Zij voorkomt ook dat tegen een raadsman disciplinaire maatregelen genomen worden zonder dat daarvoor (behalve door de betrokken hoofd-raadsman) uit de kring der raadslieden zelf een advies is uitgebracht (zie ook art. 4 en

19).

Zoals men in artikel 4 kan zien, kunnen zowel bezwaarden als raadslieden tegen uitspraken van deze commissie in beroep gaan bij de bevoegde organen van het Humanistisch Verbond. Op het ogenblik worden in de humanistische geestelijke verzorging vier werkvelden onderscheiden: justitie, defensie, zieken- en bejaardenhuizen en de plaatselijke geestelijke verzorging.

art. 12. Bij vertegenwoordigers van andere disciplines is vooral gedacht aan functionarissen op het gebied van verzorging en verpleging, sociale dienstverlening, psycho-hygiëne, vorming, e.d. De raadsman dient te verwijzen indien zulks gewenst is.

art. 14. De vraag welke omstandigheden vermijdbaar zijn, laat zich in zijn algemeenheid niet beantwoorden: steeds zal het kader waarin de raadsman werkt en zijn onafhankelijkheid als raadsman tegen elkaar moeten worden afgewogen. Ook de uitdrukking "te bestemder plaatse", is vaag; allereerst wordt gedacht aan overleg met personen of instanties, die de ongunstige omstandigheden doeltreffend kunnen veranderen.

Werkverband

art. 15. Dit artikel beoogt de beroepshouding van een humanistisch raadsman ten aanzien van het Humanistisch Verbond te verduidelijken: zo nodig kritisch, maar steeds loyaal. Deze houding is wederzijds in de relatie tussen Humanistisch Verbond en raadsman.

art. 17. Het Humanistisch Verbond heeft steeds principeel en met nadruk op de bres gestaan voor het uitgangspunt, dat in dit artikel is vast-

gelegd.

Taakopvatting en taakuitvoering, voor zover niet van organisatorische aard en huishoudelijke aard vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van het Humanistisch Verbond. Dat sluit natuurlijk oprecht overleg niet uit. Maar de onafhankelijkheid van de raadsman ten opzichte van de instelling, waarin hij werkt, dient buiten twijfel te staan.

art. 18. Het bevoegd gezag is niet nader omschreven; welk gezag in een bepaalde situatie bevoegd is, hangt af van de organisatorische verhoudingen, waarin de raadsman geplaatst is.

art. 19. Deze bepaling wordt gewenst door de raadslieden om de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor het werk te benadrukken. Allereerst worden eventuele bezwaren met de betrokkene besproken; indien dit geen oplossing biedt, met de betrokken hoofd van dienst. Daarna kan de procedure van artikel 4 in werking treden.